

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 ар. (20 кор.)
на пів року . . . 5 ар. (10 кор.)
на чверть року . . . 2 50 ар. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудні.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гасмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламці неопечатані вільні від порта. — Оголошеня авичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Парляментарне положенє.

(X) Після конференції клубових предсідателів з міністром-президентом троха у спокоїли ся уми в радї державній, одначе парляментарне положенє не змінило ся, не поправило ся. Вислід конференції поки що такий, що відрочено на час, скажім, до лютого або до марця, рішуче пересилене, що бюджетова і инші комісії можуть тепер спокійніше робити і що імовірно бюджетова комісія з незвичайним напруженєм сил зладить бюджет перед Різдом. По Різді зараз має знов зібрати ся рада державна, а тоді виринуть при другім чи таню бюджету всілякі труднощі, які знов заострять політичне і парляментарне положенє. Але колиб навіть бюджет спокійно перейшов в повній палаті, то австро-угорска угода буде доперва предметом рішаючого бою. Можливо, що до того часу прийде знов до пересправ поміж Чехами і Німцями, бо вже й тепер виривають вісти, що вже в часі Різвяної перерви мають відбути ся такі переговори поміж тими двома сторонництвами. Потребу таких переговорів признають і конечність полагоди чешко-німецкої справи добачають навіть найбільше загорілі дневники німецкі, окрім хіба всенімецких, котрі все ще мріють про знімченє Чехів, не достає однак ще тим дневникам і тим сторонництвом відваги виступити рішучо проти всенімецкого табору.

Понеділковий орган вірноконституційної шляхти задає питанє, якому сторонництву було-б хосенне знищенє парламенту і розводить ся сими словами: »Сторонництво, котре би погребало раду державну, мусіло би перше відповісти на питанє, чого оно може сподівати ся по новій радї. Оно мусіло би собі сказати, що надовго унеможливає полагоду власних домагань, наколи знищить видівню, на котрій можна вивести перед сьвітом свої потреби, бо ніколи не можна в бюрі міністра сего осягнути, чого відказано в парламенті. Про долю держави не потребуємо турбувати ся, скоро рада державна не схоче дальше брати на себе відвчальности за неї. Але чи сторонництва думають, що їх інтереси ліпше обезпечені у правительства, над котрим парламент зрік ся контролі? Або чи справді думають они осягнути за знищенє парламенту ціну, якої правительство не могло дати за єго удержанє?«

Уздоровленє парламенту є однак при всій миролюбивости сторонництв так довго неможливе, поки находить ся одно сторонництво, як всенімецке, що тероризмом ділає на всіх.

На політичнім полі виринуло тепер також велике культурне змаганє, засновин національних університетів, а міністер-президент, відповідаючи недавно на інтерпеляцію в справі розрхів на університеті в Інсбруку, дав із свого боку понуку до сего змаганя, заявивши, що наслідком галабурд німецких студентів на тім університеті відносини так уложили ся, що правительство приневолене взяти під

розвагу утворенє окремого італійського університету. Після тої заяви правительства почав ся рух за засновинами словінського університету в Люблянї, відновлено змаганя за чешким університетом на Моравії, а також Русини виступили знов із домаганєм українсько-русского університету.

Замітно і характеристично, що деякі парляментарі з польского Кола намагають ся відклонити руских послів від домаганя окремого українсько-русского університету у Львові, предкладаючи їм за те новне зутраквізоване черновецкое університету. Справа се зовсім не нова і з такою радою, щоби Русини старали ся о університет в Чернівцях, виступали вже перед кількома роками польські політики.

В обороні нашої молодіжи.

Інтерпеляция т. Романчука, Барвіньского і тов. до Ёго Ексц. п. міністра ісповідань і просьвіти, внесена в державній радї д. 25. падолиста 1901.

Як доносять польскі і німецкі дневники, мали Ваша Ексц. в нагоди застановленя всіх викладів у львівскім університеті, запорядженого з причини подій, які там позаходили в найновійшій часі, вислати до ректорату того університету письмо, котрим затверджує ся заорядженє сенатом застановленє університетских викладів аж до покінченя дисциплінарного слідства і запоряджує ся скорє переведенє того слідства. Дальше сказано, як доносять, в тім письмі, що »гинуватих має ся як найострійше потягнути до відвчальности, і то з уваги, що жалкі вибрики руских студентів у львівскім університеті перевисшають все, що коли-небудь лучало ся в подібних випадках в инших висших школах, бо деінде навіть в хвилях найбільшого заворушеня бодай заступників університетских властей особисто не обкидувано зневагами і погрозами«. Вкінци мали Ваша Ексц. запитувати, »в який спосіб гр.-кат. питомці брали участь в згаданих ексцесах і чи наслідком того компетентні власти церковні видали які розпорядженя«.

Коли сі вісти про зміст того письма є вірні, то була би річ очевидна, що Ваша Ексц. уважали лише на односторонній голос львівских університетских властей, котрі в сім випадку є стороною, і то стороною тим менше неупередженою, що як-раз она поведем своїм головною завинила в демонстрациях руских студентів з д. 19. с. м. Давнійше нетолерантне і агресивне поведење декана богословского відділу д-ра Фіялка, котре було предметом нашої інтерпеляції, зверненої до Вашої Ексц. д. 23. жовтня с. р., і продекана філософичного відділу д-ра Твардовского супротив студентів і професорів, користаючих з прав рускої мови, інаугураційна бесіда ректора д-ра Рідігера, разячим способом цілком ігноруюча руских студентів і руский нарід, обидливий спосіб дозволу на віче руских студентів, визиваюче поведење підчас того віча професора Твардовского, найбільше знелюбленого у руских студентів, і инші подібні причини попросту спровокували руских студентів і викликали ті »ексцеси«, над котрими і ми жалуємо; але ексцеси ті після описів з другої сторони зо-

всім не були так великі, за те далеко більше прийшли они на руку тим, що тепер використовують їх на шкоду заходів, які роблять ся Русинами о заложенє руского університету. У всякім разі ніяк не можна о них сказати, мов то они »перевисшають усе, що лучало ся в инших висших школах«, бож прим. в тім самім місті Львові що-їно минувшого року в технічній академії, як звісно, лучили ся далеко більші ексцеси.

З уваги, що львівскі університетські власти самі є в сім разі, як сказано, интересованою стороною, ледво чи потребували Ваша Ексц. звивати їх, щоби »винуватих як найострійше потягнути до відвчальности«; а при знаній боязливій легальности гр.-кат. церковних властей мусять ся також уважати наперед за річ неможливу, щоби они не видали відповідних запоряджень, скоро будуть мати дійсну до них підставу. Далекотрібнішим оказує ся, роздивити ся в ставі річий у львівскім університеті до два і тамошні випадки з д. 19. с. м. розслідити у звязі з усім, що позаходило перед тим.

Длятого запитуємо Вашу Ексцелленцію:

1) Чи гадаєтє основно і всесторонно поінформувати ся в подіях, які зайшли у львівскім університеті, та аж на підставі таких інформацій видати оконечне рішенє в сій справі?

2) Чи гадає Ваша Ексц. розслідити також основно жалоби руских студентів і взагалі стан річий у львівскім університеті, о скілько розходиться ся іменно о національні права Русинів і о поведење університетских властей з рускими студентами і професорами?

3) Що гадають Ваша Ексц. запорядити, щоби пануючому у львівскім університеті лихови покласти конец і запоручену основними законами державними рівноправність рускої мови в тім університеті зберегти?

У Відні 25. падолиста 1901.

Романчук, Барвіньский, В. Яворский, др. Король, Шегулак, др. Кос, др. Гладиковский, Ник. Василько, Плянтан, др. Тавчар, Брайтер, Житник, Беркс, Погачник, Цовіє, Венцайс.

Учительські семінарії.

(Кілька слів з огляду задуманої реформи семінариів учительских).

У всіх майже галицких дневниках поміщено обширнійші або коротші справозданя і погляди на порушенє питанє семінариів учительских. Поза сими гозосами читаємо також більше спеціальні замітки, подані відай фаховим чоловіком в педагогічній часописи »Rodzina i Szkoła«, тож і ми постановили децю в сій справі сказати.

Кожний нарід звертає головну вагу на просьвіту народу, або шкільництво народне і нема в австрійській монархії другого народу, котрий би не мав впливу на своє шкільництво, котрий би полишив другим газдувати на сім полі, котрий би хочаби жити, зрезигнував з сего постуляту, аби шкільництво народне, просьвіту народну, не маючи єго, не старав ся дістати в свої руки. Ходить прецінь тут о природне право, аби діти наші виховували ся під нашим доглядом, аби вихователі с. є учителі не тільки виховували після загальних правил педагогії, але щоби учителі учили любити наш св. обряд, на-

шу мову і єго бувальщину, коротко кажучи виховували для того народу, до котрого діти наші належать.

В хвилі задуманої реформи семінарій учительських, с. є інституції, в котрій як-раз підготовують ся сили, котрі мають нести просвіту між широкі верстви народу, котрі мають вціпляти в него перші засади знання, підготовляти до будучого життя, а нашим сьвятим обовязком забрати голос в сій справі.

Чи-ж бо діти будуть у нас виховували учителі, що виходять і вийдуть з семінарий учительських, як не наші? Нам чей не все рівно, як наші діти будуть виховані.

Нім викажемо, чого-б ми мали сподівали ся для добра вихованя нашого молодого покоління, приглянемо ся устроєві нинішних семінарій і возьмемо декотрі з них під розвагу. Нинішні семінарії учительські суть устроєні після загального статуту організаційного для всіх країв передлитавських зі змінами, які опісля розпорядженнями міністеріяльними стали введені.

(Дальше буде).

Відозва.

Родимці-Русини!

Товариство «Академічна Громада» оснувало перед п'ятьма роками осібний фонд запомоговий, котрого цілю було-б нести матеріяльну поміч членам того-ж товариства. Подібні фонди існують при всіх академічних товариствах.

Звиш 600 подань впливає рік-річно з прозьбою о позичку чи то на чесне, чи на убрание, чи вкінці на прожитє. Всі ті поданя заслужують на узглядненє, бо всі петенти се сини незможних родичів, всі они працюють тяжко на своє, ба часом і других удержанє. Неодин з них удержує крім себе матір-вдовицю, неодин посилає свого брата до школи.

Та на жаль лиш одну шесту часть сих подань можна залагодити прихильно, бо на перешкодї стоїть брак фонду! Так отже 500 петентів дістати мусять відмовну відповідь! Пять соток студентів мусять терпіти нераз недостаток, голод та холод заглядає до їх хати, де они сидять над книжкою, де они працюють, щоби приготувитись до житя, до праці для загалу, для руско-українського народу! Неодин з них мусить заперестати або на довший час занехати студий, бо не має фонду на заплаченє чесного!

Тож звертаємо ся з прозьбою до руского народу, звертаєм ся передовсім до рускої інтелігенції:

Русини! Не дайте загинути молодцям, що бажать науки, не дайте загинути людям, котрих серце переповненє любовию до всього, до всього, що руске, не дайте загинути борцям за великі ідеї!

Русини! памятайте, що в молодежи лежить будучність народу! Посилайте отже хотьби і найменші лепти, збирайте гроші на сю ціль на всіляких зборах та з'їздах, памяті на те, що сим сповняєтє велике, гуманне діло!

Датки надсилати належить під адресою: «Академічна Громада», Львів, Ринок ч. 10.

Вп. М. Гординському, нотареві з Нового Села, котрий на сю ціль зволив надіслати 100 К і Вп. Є. Менцінському з Ходович за надісланє 20 К засилаємо щиро-руске спаси-Біг!

За Виділ товариства «Академічна Громада»:

Евген Бурачинський, голова.

Евген Сельский, скарбник фонду запомогового.

З політичного поля.

Німєцький парламент отворено і вчера вибрано першим віцепрезидентом гр. Штольберга 170 голосами против 46, які одержав соціаліст Зінгер. Відтак виповнила ціле засіданє дискусія над інтерпеліцією що-до недавного поєдинку офіцерів в Інстербургі. Міністер війни Гоєслер, занявши голос в дискусії, вказав між иньшим на слова цїсаря, який по докладнім розслідуваню справи, заявив, що вирок ради чести не відповідає ані єго інтенціям, ані званому розпорядженю цїсаря про офіцерські поєдинки. В сїм

случаю поєднанє було можливе і могло обійти ся без поєдинку.—Нова митова тарифа, яка має прийти небавом на дневний порядок грозить викликанєм обструкції. Тому сторонництво центру удадо ся до президії, щоби завела острійший регулямін для палати в ціли унеможливленя обструкції. Президент не підняв ся сєго жаданя, а центрум носить ся з гадкою поставити дотичне внесенє в палаті.

Студентські розрухи в Атенях, які шаділи тамтого тижня через кілька днів в столиці Греції, мали дуже дивоглядну, а навіть не зрозумілу для вас причину. Ми, що від довгих літ добиваємо ся перекладу св. письма на народну мову, щоби як найширші верстви, читаючи слово Боже, могли і розуміти єго докладно, — ми ніяк не можемо зрозуміти, чому грецка академічна молодіж виступила з такою силою та завзятістю против сєго. В Греції не було до сєго часу перекладу св. письма і всі читали єго на класичнім язичі Гомера і Плітона, очевидно, не розуміючи, хіба дуже недокладно. Отже на бажанє королевої довершено перекладу на новогрецький язик. Се зворушило атенський люд, а особливо академиків до тої степеня, що яли ся явного бунту. Дарма, що синод оголосив, що відказує апробати перекладови, а міністри заєвновали, що переклад виданий лишє для домашнього ужитку та що прецінь треба мати згляд на чисті інтенції королевої — против зворушеної товни мусіло аж виступити військо і звести формальну битву, в якій сїм осіб згнуло, а 30 понєсло рани. Студенти замкнули ся в університеті і не хотіли уступити, жадаючи викляти з церкви всіх, що доконали перекладу, і тих, що поручили єго доконанє. Отже екскомуніка грозила королеві* і міністрам. Сі події захитали кабінетом; презес міністрів Теотокіс подав ся до димісії, а король поручив Займісови утворенє нового кабінету. Нове міністерство вже затвердженє королем і в Атенях настав супокій. Але квестія перекладу св. Письма остала отвертою. Консервативні грецкі студенти добачують в сїм народні гордоці, що можуть, хотий з тяжкою бідою, розуміти класичний грецький язик, та доказують, що не годить ся відкидати сю сьвятую традицію, яка в часах страшного, турецького гнету піддержувала в грецкім народі почутє приналежности до колишнього, славного, гелєнского народа. Однак поступова партія, яка зростає з дня на день, противставить сему фактичну і загальну потребу уморальненя народа на підставі християнської науки, що єдино можливе через докладне, ясне та глибоке, не поверховне, зрозумінє і відчутє св. Письма.

Трансвальська війна, чим довше протягає ся, тим страшнішим небезпеченьством стає для Англії. Вже поминувши, що завзятість і сили Бурів зовсім не зменшають ся і привносять міліонові шкоди англійському скарбови, та Англія, запрятана полудневою Африкою, не може деінде розвинути інтензивної діяльності, та ще і утратить до нащадку всяку симпатію у всіх цивілізованих народів. Найновішим винаходом у війні Англії з Бурами, то т. зв. концентраційні табори, котрі на віки покрийють Англію ганьбою. Правительство англійске радо би на кожний спосіб очистити ся із закидів, які єму з ріжних сторін роблять з причини тих концентраційних таборів, та все таки раде не раде само констатує, що брак води є найголовнішим приводом надзвичайно великої смертности. Один очевидець такого табору розповідає, що в тім витворі вирафінованої англійської жстокости, що обнімає яких 200 кроків широкий а 800 кроків довгий простор, жиє 400 осіб, переважно жєнщини і дітний, а частію мушци білих і чорних. Всіх держать там вже звиш чотири місяці, і ані один з полонених ще не вийшов кроком поза границі табору. Поживу одержують дуже лиху та й скупо. Буває, що й по дві неділі не видять куска мяса. Вимірюють їм навіть воду. В шатрах не можна ані огню розкладати, ані сьвітити, а варить ся на дворі без огляду на погоду. Мала часть жєнщини має сяку-таку постіль, все прочє спить майже на голій землі. В таких услїях смертність межи полоненими величезна, майже всі діти хорують, а однак англійські власти відкинули предложенє лікарської помочи від лікарів-чужоземців. Жєнщинам, котрі жалують ся, зменшають за кару порціє стравы, а таким, що

енергічнійше протестують, відбирають дітний, котрих може більше й не побачать, бо діти переведені в другі табори, умирають без опіки і ратунку.

Новинки.

— Календар. В п'ятницю: гр.-кат. Матей єв.; рим.-кат. Сатурніна. — В суботу: гр.-кат. Григорія; рим.-кат. Андрея.

— Привітні телеграми і письма для рускої університетської молодіжи прислали: Долина: Загальні збори читальні «Просвіти» в Долині. — Відень: Українська академічна моло. Іж. — Тернопіль: Українці тернопільської гімназії. — Заліщики: Русини заліщанського повіта. — Коломия: Пасацький, Весоловський, Мельник. — Коломия: Коломийські Русини. — Коломия: Др. Кульчицький за Народну організацію. — Тернопіль: Ученики української гімназії. — Бібрка: Мстислав Січинський, Барановський, Гвоздецький. — Березани: Галя і Оля Кордубівни. — Львів: Абитуриєнти львівської української гімназії. — Львів: Абитуриєнти-Українці польських гімназій. — Львів: Молодіж львівської семінарії учительської. — Градець: Студенти-Українці в Градці. — Перемишль: Людмила Левицька. — Краків: Українська молодіж. — Калун: Петрушевич, Струтинський, Куровець, Гарасимів, Бачинський, Левницький, Антін Перегинець, Ярослав Коритовський. — Рудки: З уваженя многих Ошишкевич. — Днів: О. Савойка. — Калун: Калуські Українці. — Самбір: Українці самбірської гімназії. — Бучач: Українські гімназисти. — Вопаці: Семен і Емілія Кульчицькі. — Лубно (Leoben): W odprawiedzi na odezwę młodzieży rusińskiej wnosimy okrzyk: Niech żyje postępowo młodzież rusińska z jej słusznymi żądaniami! — Akademię Polacy: Gordziakowski, Jurów, Kamiński, Makowski, Minkiewicz, Paderewski, Sienkiewicz. — Перемишль: Перемиські богослови. — Рясів: Рясівські Русини-заточенці. — Тернопіль: Тернопільські Русини. — Старе Село: За руско-українське жіноцтво — Яцкевичівна, Камінська, Жураковська. — Сокаль: Українська молодіж. — Тартаків: О. Левицький, Ольга і Малія Леонтович, Іванна і Наталка Богачевські. — Копичинці: Семків. — Копичинці: Баяда Колчанівна. — Краків: Читальня «Просвіти». — Копичинці: Копичинецькі Русини. — Чернівці: Черновецькі Українці-гімназисти. — Сянік: Сяніцькі Українці. — Топорів: Дая і Галя Дзеровичівни. — Сокаль: Сокальські міщани. — Грац: Прухницький, Стефанович. — Тисьмениця: Русини товмацького повіта. — Ясенів горішній: Коржинський, Волянський, Лакуста, Арсеніч, Коржинська, Рожка, Стефановичі. — Перемишль: Гурток перемиських Українок. — Бушковиці: Громадяни з Бушковиць, Бушковиць і Вільча. — Львів: Українці з інституту СС. Василянко. — Коношкі королівські: Гості зібрані на весілю в Коношках королівських. — Коцюбинці: о. Ізидор Кисілевський, о. Климентій Соневицький, о. Витовд Білинський, Михайло Петрицький, Теодор Яскуляк, Марія Білинська, Антонина Яскулякова, др. Лук. Сафійан, Струмінський, Володимир Семків, о. Михайло Струмінський. — Теребовля: Русини Теребовельщини. — Тернопіль: Тернопільські Русинки. — Тернопіль: За ювілейне віче філії «Просвіти». о. Волянський, предсідатель віча. — Славско: о. Евстахій Качмарський з парохіянами.

— Віче в Золочеві. Збори в справі університетських подій відбудуть ся в Золочеві на дні 2-го грудня с. є. в понеділок з полудня. Відомість про годину і місце зборів, як і запрошеня на них уділяти ся будуть в той сам день в «Народній Торговлі» межі годинами 11. і 1. в полудне. Просимо високоповажаних Родимців о численну участь. О. Д. Танячєвич, Рожанковський, сьвц. др. Микола Конрад, катехит, сьвц. Корнелій Дудикевич.

— Рускі всенародні віча в повіті долиньскім відбудуть ся: Дня 1. грудня в неділю о 5. год. вечером в Рожитові в сали Ханїни Вайсман; д. 3. грудня о 12. год. в полудне в домі п. Петровичевої в Болехові. Порядок віча: 1) Справа надходячих виборів до Ради повітової в Долині. 2) Справа заснованя руского університету у Львові. 3) Внесеня учасників віча. Братя патріоти! Хвиля важна і рішача! Не заснім же ві, але явим ся громадно, численно, піднесім свій голос грімко, запукаймо до дверей правди і справедливості, щоби ті і для бідного руского народу отворили ся! — За Комітет: о. Теодор Богачевський.

— Віче в Комарні відбудє ся в понеділок дня 2. грудня о 2. год. пополудни в домі читальні «Просвіти» в справі прав рускої мови на львівскім університеті і самостійного руского університету у Львові. Просить ся о найчисленнішу участь! Осібних запрошенє не буде ся розсилати. — За Комітет: М. Стецьєв, Як. Косотюцький.

— Отворенє читальні «Просвіти» в Хлопах коло Комарна відбудє ся дня 1. грудня с. р.

— Посьвяченє «Народного Дому» в Ставчанах на Буковині відбуло ся в минулу неділю при численній участі громадян та інтелігенції міс-

цевої і замісцевої. З Черновець прибули делегати пп. Ант Руснак, В. Могильницький і Л. Когут.

— **Перші стріли!** Громадська рада в Ключеві великим колом Коломиї на внесене радного Дмитра Оливанюка ухвалила весті все громадське діловодство лише в рускій мові.

— **Бронислав Сабат**, родом з Тисьмениці, одержав на віденському університеті ступінь доктора філософії.

— **З Коломиї.** Оновітнє віче, яке ту відбуло ся в справі руского університету, ухвалило отсі резолюції: 1) Віче висказує повну симпатію і признанє рускій академічній молодіжці у Львові за її патріотичний запал і посв'яту для народної справи. 2) Віче жадає безуслівно заснованя руского університету у Львові. 3) Віче взиває руских послів в державній раді, аби справу сею заснованя мали все на увазі і стреміли всіма силами до її довершеня.

— **Яке дерево такий клин — який батько такий син.** Польська молодіж університетська у Львові, що хоче ухитити ся поступово, вже оновітнє на зборах «Czytelni i akademickoї» дала доказ, що в шовінізмі зглядом Русинів нічим не різнити ся від старих Станьчиків. Другий раз польська молодіж університетська зазначила своє вороже становище зглядом Русинів на вчерашніх зборах за запрошеннями, що відбули ся в б. салі музичної консерваторії в Скарбківській будинку. На збори прибуло 500 академіків, між якими було понад 200 техніків-Поляків, звісних з щирих симпатій до Русинів. Прочі з малими виїмками се були члени «Czytelni i akad.» остачючі під св'язним вражінем rogadank-и проф. універс. д-ра Гломбінського, котрий начислив аж 1,200.000 Поляків у східній Галичині (хизба таких Поляків (?), що є рим-кат. обряду, а крім лихо передаваних молитов по польски — більше ні одного польского слова не знають — Ред.). Не дивниці отже, що «Чительняки» вчора перефорсували ті самі ворожі нам ухвали, які запали на їх зборах. На вчерашніх зборах, що тревали аж до 3. год. в ночи, промовляли акад. Виростек і богато інших прихильно для Русинів. Наведемо для приміру перепавшу резолюцію, яку поставив акад. Виростек: «Виходячи з засади, що кожний нарід має право до самотійного культурального життя, признаємо стремленя Русинів до посіданя власного університету яко зовсім справедливі і польська молодіж тим горячіше попереває її стремленя, що шляхотного кличу — вільні з вільними — рівні з рівними, не уважає за фразу, а за політичну основу, яка має дучити мешканців одной землі». Проти сеї резолюції промовляло кілька академіків, в тім дусі, що «рускій університет — се річ в нинішніх умовах не до сповненя, а се жиданє, то лиш етап до зутраквізованя польского університету у Львові». Незрячі! не бачуть, що непризнанє окремого руского університету у Львові мусить вже тим самим весті до зутраквізованя польского університету!

Цілком противне становище проти жадань Русинів заняла молодіж краківського університету. На вчерашніх зборах в Кракові ухвалено, що «молодіж Ягайлоньского університету признає за справедливі стремленя до одержаня окремого руского університету, лише поведене рускої молодіжці на вічу дня 19. с. м. уважає наганним». — Супроти фальшивих і прямо підлих інформацій польської праси не можна дивувати ся, що в Кракові причеплено кінцевий додаток.

— **Страйк переплетників у Львові**, що тревав кілька днів, покінчив ся побідою покривджених помічників. Хлібодавці пристади на предложені їм умовини що-до підвишеня денної заплати переплетничим помічникам.

— **Зв'ірське діло.** Перед судом присяглих в Марбурзі відбував ся через три дні процес проти цілої сільської родини, що допустила ся дикого морду. 32-літня жена селянина, Альойза Герміч, при помочи своїх братів і матери, зарізала свого мужа, опісля посікла его тіло, зварила і дала свиням з'їсти. Підчас розправи Гермічова признала ся до всего і розказувала, як спершу законала мощі в пивниці, а опісля за порадою свого шурина і матери відконала їх і посікла, аби затерти всі сліди злочину. По розправі трибунал засудив шурина замордованого, глухонімого Франца Льовренца на кару смерти через повішенє, матір Гермічової на 12 літ тяжкої в'язниці, Гермічову на 4 літа тяжкої в'язниці, а другого шурина Йосифа Гольца, також глухонімого увільнено від обжалованя.

— **Іван Гус — св'ятим.** До Narodn-ix List-ів доносять з Петербурга, що живучі в Росії православні Чехи збирають підписи на петицію до синода о оголошенє Гуса св'ятим. Доси зібрано 200 підписів, а прокуратор синода Победоносцев має бути тому прихильний. Narodni Listy зазначають при тім від себе, що оголошенє Гуса св'ятим було би сповненєм бажаня чеського народу, бо вже від давна в письмах писано про Гуса як про св'ятого.

— **Немила пригода.** Населене міста Бріксен в Тироли обходило недавно 1000-літній ювілей істнованя сего міста. В програму обходу входив також великий похід історичний. Три підстарку-

ваті Англичанки винаняли виставове вікно в якійсь торгівлі при ринку, аби приглянути ся походуви. Англичанки сиділи на стільцях і дивили ся через вікно та дивували ся, чому всі, що коло них переходили, реготали ся та голосно свистали дотепами в сторону Англичанок. Справа вияснила ся аж по скінченім поході. На виставовім вікні висіла картка з написом: «Задля наближаючого ся кінця сезону продає ся по знижених цінах».

— **Найбільше божевільних** в св'яті має без сумніву столиця Англії — Лондон. Число умислово недужих доходить там до 24 тисяч, підчас коли в цілій Франції, яка під тим зглядом стоїть також між першими, нема їх лиш 30 тисяч. Лікарі знатоки твердять, немов би причиною того була полуднево-африканська війна. Яко доказ свого твердження подають слідуєчі факти: Перед війною було в Лондоні лиш 15 тисяч божевільних, найбільше божеволіє тих, котрих мужі, любовники або сини пішли до пол. Африки і майже 10 процент воєнків, що вертають з Африки. От такі то наслідки війни!

— **Суперник Дімонта.** Бразилець Сантос Дімон, котрий одержав як-раз нагороду «для винахідників» Дайтша в квоті 100.000 франків за винайдене балюна до кермованя, найшов суперника в особі Августа Северо, також Бразилійця. П. Северо прибув до Парижа зі своїм балюном «Рах» і наміряє, не як Сантос Дімон пустити ся в воздухоплавну подорож довкола вежи Айфля, але окружити цілий Париж, кажучи, що его балюн є о много відпорніший на діланє змін атмосферичних, ніж балюн Дімонта. По переведеню тої проби, бразилійський воздухоплавець обіцяє перелетіти в своїм балюні до Парижа до Лізбони, понад заливом Гасконьским, а коли та подорож ему поведе ся, то пустить ся відтак понад Атлантичкий океан до Бразилії. Треба замітити, що бразилійське правительство, ідучи за приміром париского промисловця, визначило нагороду в сумі 125.000 франків за найліпший балюн до кермованя, винайдений Бразилійцем. Северо впевнює, що побідить.

— **Гумористичний куток.**

Супружка їдилля.

Ой була, ой була
Там така любя,
Він єї, вна его
Любили в єдно.
Лихий біс, лихий біс
Злих людей надяє;
Роз'єднів, розраїв.
Щастє затроїв.
Ой щезни, ой щезни,
Погана маро,
Не смути, на темни
Анниці чоло.
Не людий, не людий
Любо ти ся рай,
А з грудий, а з грудий
Серця ся питаї.
Роз'ясни, роз'ясни
Личко з чорних хмар,
Розжени, розжени
Той поганий чар.
А буде, як була
Знов така любя,
Він тебе, ти его
Любить-меш в єдно.

† **Посмертна оповістка.**

— **О. Петро Мадвецкий**, найстарший св'ященик ювілат в львівській архієпархії, тит. совітник митроп. Консистоїї з крилошаньскими відзнаками, парох в Чесниках рогатиньского деканата, тесть пок. проф. Омеляна Огоновського, упокоїв ся в 92. році життя, а в 67. св'ященства. В. в. п.

— **Модест Кархут**, ученик VIII кл. львівської екадемічної гімназії, упокоїв ся в Підгайчиках коло Коломиї в домі свого вітця, в 21. році життя. В. в. п.

Наука, штука, література.

Видавництво «X-Strahlen».

Від кількох місяців видає в Відні наш славний публіцист Роман Сембратович німецкий журнал «X-Strahlen». Імя редактора і ціль видавництва заслугують на се, аби були добре звісні нашій публіці. На жаль доси надруковано в «Дьлі-ї» лише один фейлетон, та коротку статю про се видавництво, нині я рівнож бодай кількома словами хочу звернути увагу читачів «Руслана» на се цінне видавництво.

Статі п. Р. Сембратовича передруковують всілякі заграничні часописи німецкі, ба навіть

американські, як се впрочім вичислено і згадано в «Дьлі-ї». Ціль видавництва є ся, аби познакомити заграничну прасу з життям — бутєм Русинів-Українців. Се, сказати по правді, вповні удає ся редакції «X-Strahlen». Статя п. Р. Сембратовича «Panrussenthum im Kampfe mit der Civilization» осягнула сю ціль. Єї то повторили прускі часописи і американські.

Тепер в числах 11, 12, 13 «X-Strahlen» появиля ся нова довга статя того самого автора п. т. «Eine proscribierte Nationalliteratur». В сій статі змалював автор вірно яркими красками увесь гнет, усі знущаня, яких допускає ся диспотична Росія над нашою літературою. Не подаю основнійшого змісту сеї статі, бо пересічний свідомий Українець знає про се добре, одно лише мушу піднести, що наші земляки не уміють оцінити і піддержати такого видавництва. П. Роман Сембратович писав до автора сих кількох стрічок, що Німці далеко ліпше понимають і оцінюють його працю, ніж власні земляки. З самого початку видавництво «X-Strahlen» зискало собі в Відні 1.300 передплатників, 300 в Прусах, а по кількадесять в інших державах. Наша Галичина дала передплатників з початку аж двацять! Се сором на галицьку Україну.

Кошти такого видавництва суть великі в Відні, проте до доброго діловодства вимагає ся 2.500 до 3.000 передплатників. Сього не зрозуміли Українці, вони волять солено платити чужі, ворожі нам часописи, ніж передплачувати такий дешевий і добрий журнал «X-Strahlen», що коштує лише 8 К річно.

За мале число передплатників Українців привелолило п. Р. Сембратовича віддати редакцію німцєви Лефлерови, котрий однак не змінив ціли і напрямку видавництва. Р. Сембратович остав і на дальше співредактором сього цінного журналу, який одинокий із заграничних часописів посв'ячений справам українским. Ми лише можемо пожелати найкрасших успіхів редакції «X-Strahlen», а земляків заохотити, аби як найчисленнійше передплачували сю цінну для нас часопись «X-Strahlen». Теперішня адреса редакції така: Відень, VII/1 Apollgasse 3.

II.

— **Сестру**, оповіданє *Марка Вовчка*, в словінським перекладі J. I. печатає люблянський «Slovenec».

— **Denkschrift am Seine Excellenz den Herrn Ministerpräsidenten Dr. Ernest von Koerber übersands im Namen der unabhängigen ruthenischen Wähler aus der Curie des Landgemeinden des Zloczower Wahlbezirkes für die Landtagswahl am 5. September 1901. vom ruthenischen Pfarrer Daniel Taniaczkiwicz.** Wien 1901. Im Selbstverlage des Verfassers. Mechitaristen Buchdruckerei, Wien VII. (Стор 18, б. 8^о.) — Переклад сего німецкого тексту Пропамятного письма до президента міністрів д-ра Кербера подали ми недавно в нашій часописи.

Телеграми.

Відень, 28. падолиста. Межи пос. Вольфом а проф. Зайдлем відбув ся поєдинок на пістолі, з якого оба вийшли ціло, не поєднавши ся. Причиною поєдинку мала бути жінка проф. Зайдля.

Будапешт, 28. падолиста. Малата послів прийняла в загальній і подрібній дискусії проект адреси до корони.

Прага, 28. падолиста. Померший тут віце-бурмістр міста Праги, Кавдерг, записав 200.000 корон чеському шкільному товариству.

Відень, 28. падолиста. Тутешна «Morgen Ztg.» доносить телеграфічно з Парижа, що король Александер сербський поробив кроки, щоби розвести ся з королевою Драгою, а оженити ся з єї молодшою сестрою, яка перебуває тепер в королівським коняку. Також з Лондону надійшла подібна звістка.

Лондон, 28. падолиста. Лорд Кітшенер телеграфує з Преторії: Генерал Кюкс доносить, що забрав до неволі майже цілу команду, Жюберта, зложеноу з 32 осіб і его самого ранного.

Малий Фейлетон.

ВОЛОДИМИР БИРЧАК.

МАТУРА.

7

(Епос).

19. Та де, умів...!

На коритарі ждали батьки, знакоми і гімназисти, що не мали школи.

А за кожним предметом вибігав якийсь матурист.

— Бодай би чорти пібрали тих бельферів! — мовив майже кожний. Усі кидалися до нього і кожний питав що иньшого.

— Умів? А що? А як питають? Га? Ти що здавав? Куди?

Він відсапував і ще раз закликав:

— А бодай би чорти пібрали

тих бельферів! Питають щось такого, чого я і не читав!

— І ти не вмів...?

— Та де, умів! Алеж я блягував... блягував, аж зіпрів...!

Усі желали йому, а тимчасом вибігав иньший.

— А бодай би шляк трафив тих бельферів!

І знов кидалися усі на нього і знов питали гурмою і знов грабулювали.

А на коритарі ждали далі батьки, ждали абітурієнти, ждали й ученики, що не мали школи...

20. І тепер я не знаю...

Як я здав матуру і вийшов з гімназії, то світ видавав ся мені пречудовий і моїм думам не було в нім краю!

А куди я тільки оком динув, усюди стелили ся мені доріжки, а на кожній стояла усміхнена доля і манила — кликала до себе.

І тепер я не знаю, як се власливо було: чи то світ на ту хвилю

так дуже покраснів, чи може се мені лише здавалосьь.

21. А люди догадували ся...

Льольо скидував з етажерки усе, що могло би йому нагадувати гімназію. Латинські, грецькі препарациї, витяги з історії, писана фізика — усе те летіло на землю, а семаки піднимали і ділили ся. А коли впала математика, то покій ходив від сварки...

Увійшли матуристи, що нині здавали.

— Алеж бо ти пиняеш ся, мов гімназист! Незабаром маємо іти на місто, а ти ще не готов! Пощож тобі академікови каламаря? Певно жаль гімназійних часів!

І завстиджений Льольо викидав через одно вікно каламар, через друге перо з ручкою.

Ішли містом в цивільних убранях. Машерували й посвистували,

курили папіроски та вимахували палицями.

Люди уступали ся їм з дороги. А коли матуристи стрінули своїх давних товаришів, що були тепер при уряді податковим, то дивили ся на них з гори і кланяли ся — відклонювали ся їм з чемности.

— Але який я щасливий, що побув ся уже хлопоту — мовив Янко.

— Розуміє ся, розуміє ся! Тобі дурниця, але ми перейшли вже найтяжший крок в життю!

— Тааак... тааак... — докидував Льольо і постукував палицєю.

А йшли панни і пізнавали їх; ученики кланяли ся їм низенько, а люди догадували ся...

(Дальше буде).

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Снішна. Небувала, сензацийна програма! від 16. до 30. падолиста 1901.

- При співучасті військової музики 80. н. п. 1) Const. Marlos, урвитель в воздуху і подорож на орлі. 2) Freres Carangeot, пародисти танцю tourbillon. 3) Les trois Jerry, музикальні ексцентрики. 4) Rose d'Arkansas, сецесіоністична дансерка. 5) Halley and Curt, незрівнані акробати. 6) Орхестра і рекламограф. 7) Александер Trebitsch, гуморист. 8) Mahomeda, американська ілюзья. 9) Valerien Saint-Cyr, імітатор женцив. 10) Ліліпути.

Що дня о 8. год. вечером велике представлене. В педілю і сьвята два представлення. Шо пятниці High Life представлене. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Інформаційна комісія

в товаристві „Академічна Громада“ поручає здібних інструкторів і домових учителів. Зголошення приймає ся під адресою: Інформаційна Комісія в товаристві „Академічна Громада“ у Львові, Ринок ч. 10, I пов.

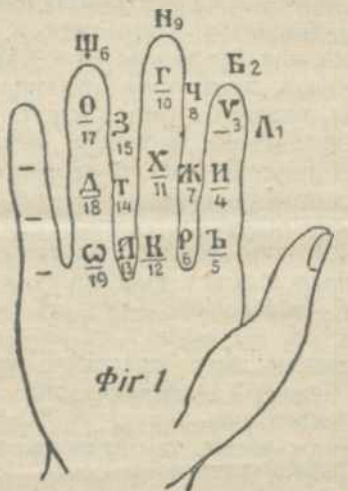
Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах, яко гарна прикраса комнат і картини: Верещагіна, Шевченко в домині і Сластьона, Шевченкова могила.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

Др. Александер Бодган КУЛАЧКОВСКИЙ, субститут надв. адвоката д-ра Отмара Райзера і оборонець в карних справах у Відни, I, Tuchlauben ч. 4 або XIII/9 Supregasse ч. 9.

„ТОВАРИШ“ ілюстрований календар на 1902. рік.

„Календар в руці.“

Купуйте „Товариша“, богато ілюстрований календар на 1902. рік. Товариш — се перша в тім роді книжка взагалі в нашім краю. Товариш містить в собі 24 карт зьвіздистого неба (по дві на кожний місяць) і богато ілюстрацій, прим. з війни бурської, хінської, портрети визначніших людей і т. ин. Товариш подає раду, як вибрати собі звання і як радити собі в ріжних хвилях і потребах життя. Товариш важний і потрібний для всіх, а приступний для кожного, хто лише уміє читати. Хто собі купить „Товариша“, буде мати „Календар в руці“ і знати, як робить ся календар. Хто собі купить „Товариша“, буде мати справді товариша, котрий стане ему в пригоді в неодній хвилі життя. Хто собі купить „Товариша“, буде мати книжку, котра придасть ся ему не лиш на один рік, але й на ціле життя. Хто хоче пересвідчити ся, що то все правда, що тут написано, нехай купить собі „Товариша“, а певно не пожалує. Ціна 1 кор. без пересилки поштової; з пересилкою о 10 сотиків більше. Замовляти у Сеня Горука у Львові, площа Домбровского ч. 1.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Table with columns for direction (до Львова, зі Львова), departure/arrival times, and destinations. Includes a 'Ніч' section for night trains.

ЗМІПКА: Години нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час се, єдно-європейский рівнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского — 12 год. 36 мн. часу львівського. — В місті видають білети їзди: Звичайні білети агенция часовисний Ст. I. Сколовского в пасажи Гавсманн ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і всякі иньші, чарджі, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Краснівчак ч. 5. в подвір'ю, сходи II, двері ч. 52.) в урядових годинах (8—3 а в сьвята 9—12).